

Od 2 do 3 godine

“Strašljivo” doba

- Strah je znak rastućeg razumijevanja svijeta
  - razumije opasnosti
  - ne razlikuje zamišljeno od realnog
  - brine se hoćete li se vratiti kad ga ostavite.
- **Nagla pojava sramežljivosti** jer ne poznaje strance.
- Emocije su burne, neodlučno je

Razvojna zadaća za dijete =
**RAZVOJ SAMOSTALNOSTI,
 RAZUMIJEVANJE VLASTITIH
 OSJEĆAJA**

Zadaća roditelja = **POŠTOVANJE
 OSJEĆAJA SVOG DJETETA,
 UMIRIVANJE I PODRŠKA.**

U ovom razdoblju kod mnoge djece česta je **pojava straha**. Dijete se odjednom može početi bojati mraka, životinja, novih zvukova ili sjena. Ili će pak možda neutješno plakati jer ste otišli i ne razumije da ćete se vratiti. U glavi djeteta sve je živo. Ako zamisli da mu je čudovište ispod kreveta, ono vjeruje da je to istina. Može se jako uplašiti kad ostane samo ili s ljudima koje dovoljno ne poznaje. Roditelji se često brinu zbog tih promjena. Misle da su djeca, umjesto napredovanja, nazadovala u razvoju.

Roditelji!

Pružite djetetu mnogo **umirivanja i podrške**. Ono mora znati da razumijete i poštujuete njegove osjećaje te da se brinete o njegovoj sigurnosti. Pokažite djetetu da vam je važno kako se osjeća. Ako se boji, budite uz njega dok se ne osjeti sigurnim, dajte mu nešto što ga umiruje i hrabri (omiljenu igračku, dekiću, upaljenu noćnu lampicu, uspavanku, nježnu glazbu). Pokažite mu da se nema čega bojati – npr. prije spavanja pogledajte s njim u ormar ili ispod kreveta da vidi da tamo nema ničega strašnog.

Kad se dijete boji, nemojte se ljutiti na njega ili mu se rugati zbog toga, zvati ga malom bebom. Nemojte ga prisiljavati da radi stvari kojih se boji niti ga plašiti iz zafkancije. Nikako ga nemojte udariti! Pokažite da razumijete kako se osjeća.

Još jedan od znakova razvoja jest nagla **pojava sramežljivosti**. Čak se i djeca koja su prije bila vrlo otvorena mogu početi sramiti pred strancima. To ukazuje na porast razumijevanja odnosa, a nije nepristojnost ili odbijanje. To je inteligentan odgovor na situaciju jer dijete sve bolje razumije opasnosti i razlikuje strance od ljudi koje poznaje.

Razvojna pojava koja brine roditelje jest iznenadno djetetovo odbijanje da ga uzmu na ruke vaši prijatelji i rođaci. Kada se to dogodi, dijete nije nepristojno; ono samo **želi sâmo odlučiti tko ga smije dodirnuti**. Ovo je važan razvojni trenutak. Da bismo djecu naučili kako očuvati sigurnost i privatnost tijela, prvo moramo poštovati njihovo pravo na kontrolu vlastitoga tijela.

Roditelji!

Djeca još ne razumiju tuđe osjećaje. Naučit ćete ih da poštuju tuđe osjećaje **tako da vi poštujuete njihove osjećaje**. Ako poštujuete djetetove osjećaje, ono se osjeća sigurno i gradimo povjerenje.

Poštovati djetetove osjećaje podrazumijeva:

- pomoći mu da izrazi svoje osjećaje riječima
- reći mu da se i sami ponekad tako osjećamo
- da ga ne posramljujemo i ne sramotimo
- da ga ne kažnjavamo zato jer se nečeg boji.